

Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Τμήμα Γεωγραφίας

Βάσεις Γεωγραφικών Δεδομένων

Ενότητα 4: Αποθήκευση εγγραφών – Ευρετήρια

Μιχάλης Βαΐτης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

2

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΟΡΙΣΜΟΙ

Block: ομάδα από bytes, σταθερού μήκους ανά λειτουργικό σύστημα και αποθηκευτικό μέσο

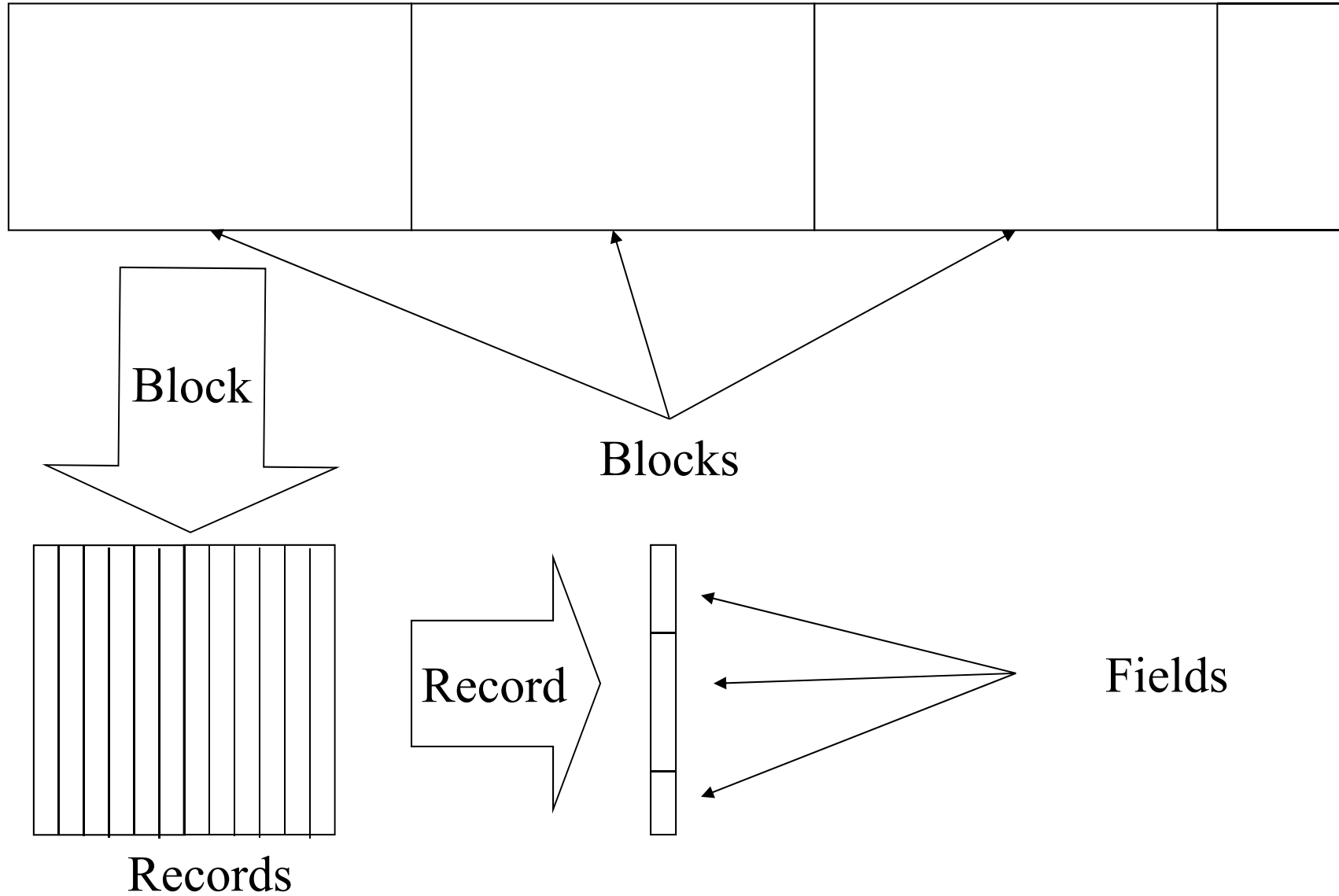
Αρχείο (file): Σύνολο από blocks (ακέραιος αριθμός)

Πεδίο (field): σύνολο από bytes που αντιστοιχεί σε ένα *τύπο δεδομένων (data type)*

Τύπος εγγραφής (record type): διατεταγμένο σύνολο πεδίων

Αρχείο εγγραφών (record file): σύνολο από εγγραφές.
[Κάθε block του αρχείου περιλαμβάνει ακέραιο αριθμό εγγραφών]

Αποθηκευτικό μέσο

Αρχείο εγγραφών:

(ΑΜ ΕΠΩΝΥΜΟ ΟΝΟΜΑ ΕΤΟΣ-ΓΕΝ.)

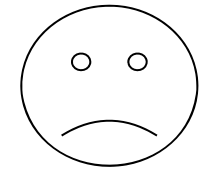
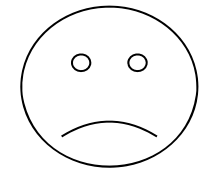
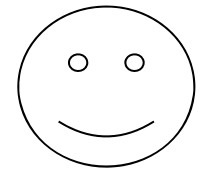
1	Παπαδόπουλος	Κων/νος	1970
3	Νικολάου	Γεώργιος	1971
6	Τζίμα	Μαρία	1969
2	Δημοπούλου	Ελένη	1972
5	Ανδρέου	Δήμητρα	1970
9	Μελάς	Νικόλαος	1969
8	Ιωάννου	Σοφία	1973
4	Παπαγεωργίου	Σοφοκλής	1971

B
L
O
C
K
S

Στο παράδειγμα, κάθε εγγραφή αποτελείται από τέσσερα πεδία, κάθε πεδίο καταλαμβάνει έναν αριθμό από byte, κάθε block «χωράει» μέχρι τρεις εγγραφές και το αρχείο αποτελείται από τρία block.

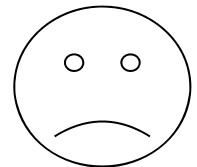
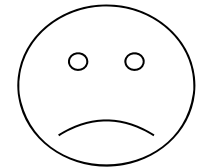
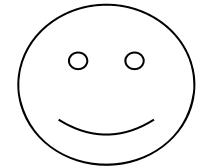
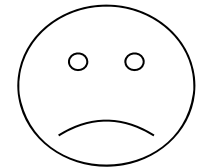
Αρχεία σωρού ή μη-ταξινομημένα αρχεία (Heap or pile files)

- Εισαγωγή εγγραφής στο τέλος του αρχείου
- Γραμμική αναζήτηση
(χρόνος για κλειδί = $n/2$ (μ.ο.), για μη κλειδί = n)
- Σημάδι διαγραφής (deletion flag)
Αναδιοργάνωση μετά από αριθμό διαγραφών

Ταξινομημένα αρχεία [ως προς ένα πεδίο] (Sequential files)

- Πεδίο ταξινόμησης - κλειδί ταξινόμησης
(ordering field - ordering key)
- Εισαγωγή στη σωστή θέση
- Δυαδική αναζήτηση για το πεδίο ταξινόμησης
(χρόνος (μ.ο.) = $\log_2 n$)
- Γραμμική αναζήτηση για άλλο πεδίο
- Σημάδι διαγραφής (deletion flag)
Αναδιοργάνωση μετά από αριθμό διαγραφών

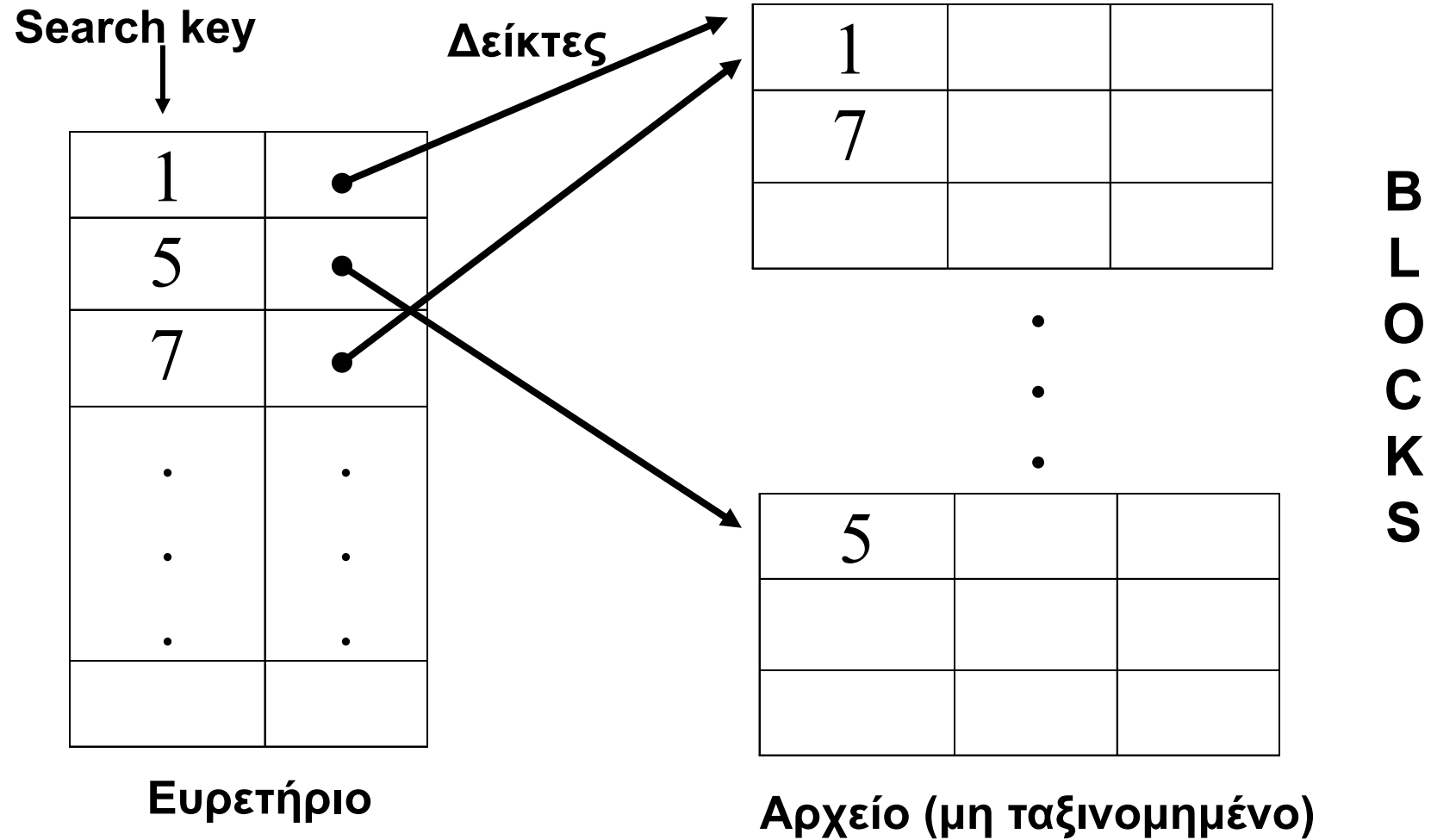
Ευρετήριο (index)

Επιπρόσθετη δομή για την αποδοτικότερη εύρεση εγγραφών σε αρχείο. Το ευρετήριο είναι και αυτό αρχείο.

- Κάθε ευρετήριο βασίζεται σε ένα πεδίο του αρχείου εγγραφών, το οποίο καλείται *κλειδί αναζήτησης* (*search key*)
- Συνήθως το κλειδί αναζήτησης είναι το πρωτεύων κλειδί (primary key) του αρχείου.

Γενική αρχιτεκτονική ευρετηρίων

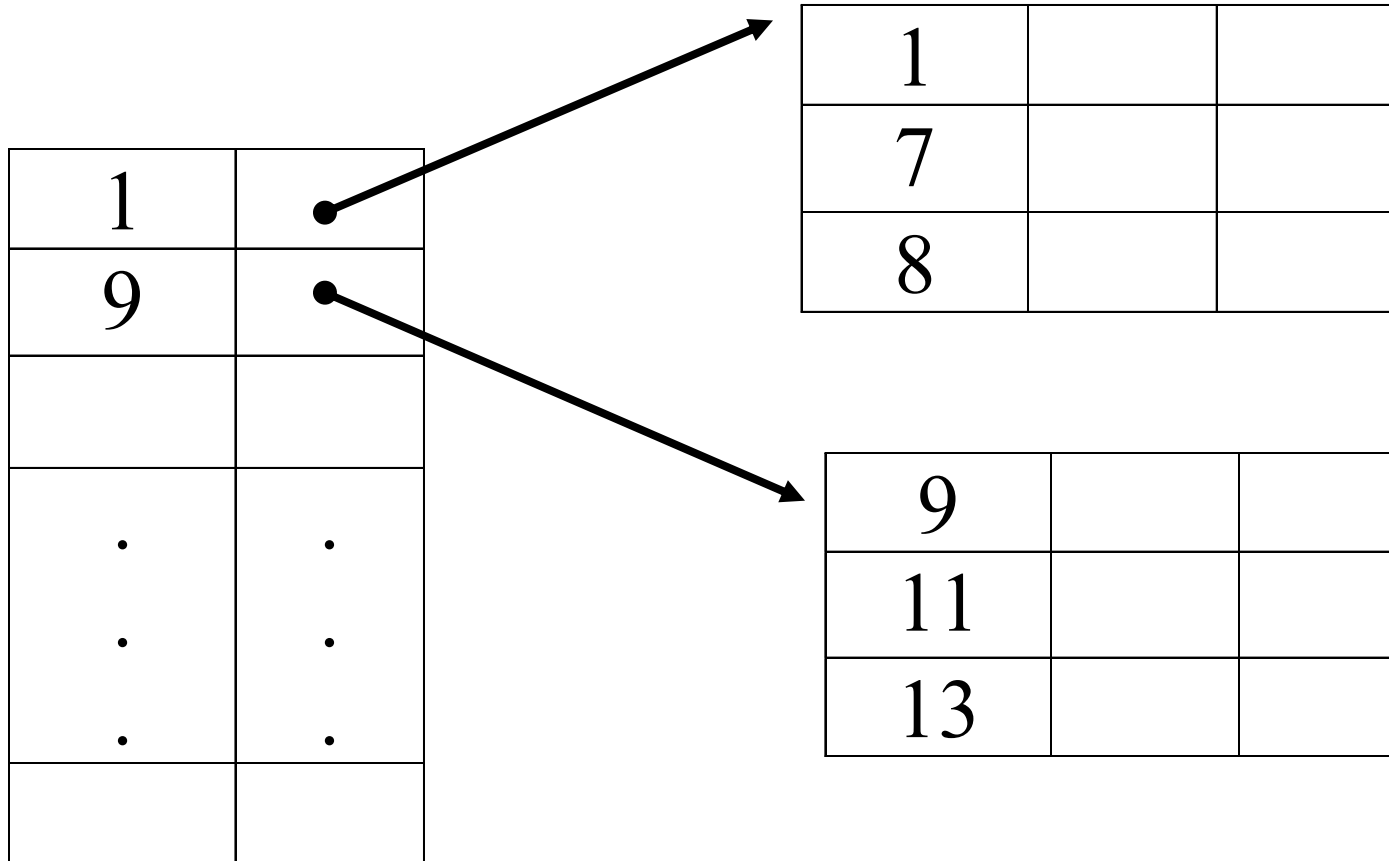
Κατηγορίες ευρετηρίων

- **Πυκνά (dense):** Καταχωρείται μια εγγραφή στο ευρετήριο για κάθε εγγραφή του αρχείου [πλεονέκτημα: γρήγορη προσπέλαση των εγγραφών του αρχείου]
- **Αραιά (sparse):** Καταχωρείται μια εγγραφή στο ευρετήριο ανά ομάδα εγγραφών στο αρχείο (συνήθως ανά block) [πλεονεκτήματα: λιγότερος χώρος, λιγότερη επιβάρυνση στις τροποποιήσεις]

Είδη ευρετηρίων

- **Πρωτεύων ευρετήριο (primary index)**. Το search key είναι το ordering key του αρχείου (για ταξινομημένα αρχεία)
- **Ευρετήριο συστάδας (clustering index)**. Το search key είναι το ordering field του αρχείου (για ταξινομημένα αρχεία)
- **Δευτερεύων ευρετήριο (secondary index)**. Το search key δεν αποτελεί ordering field του αρχείου (δεν υπάρχει ταξινόμηση)

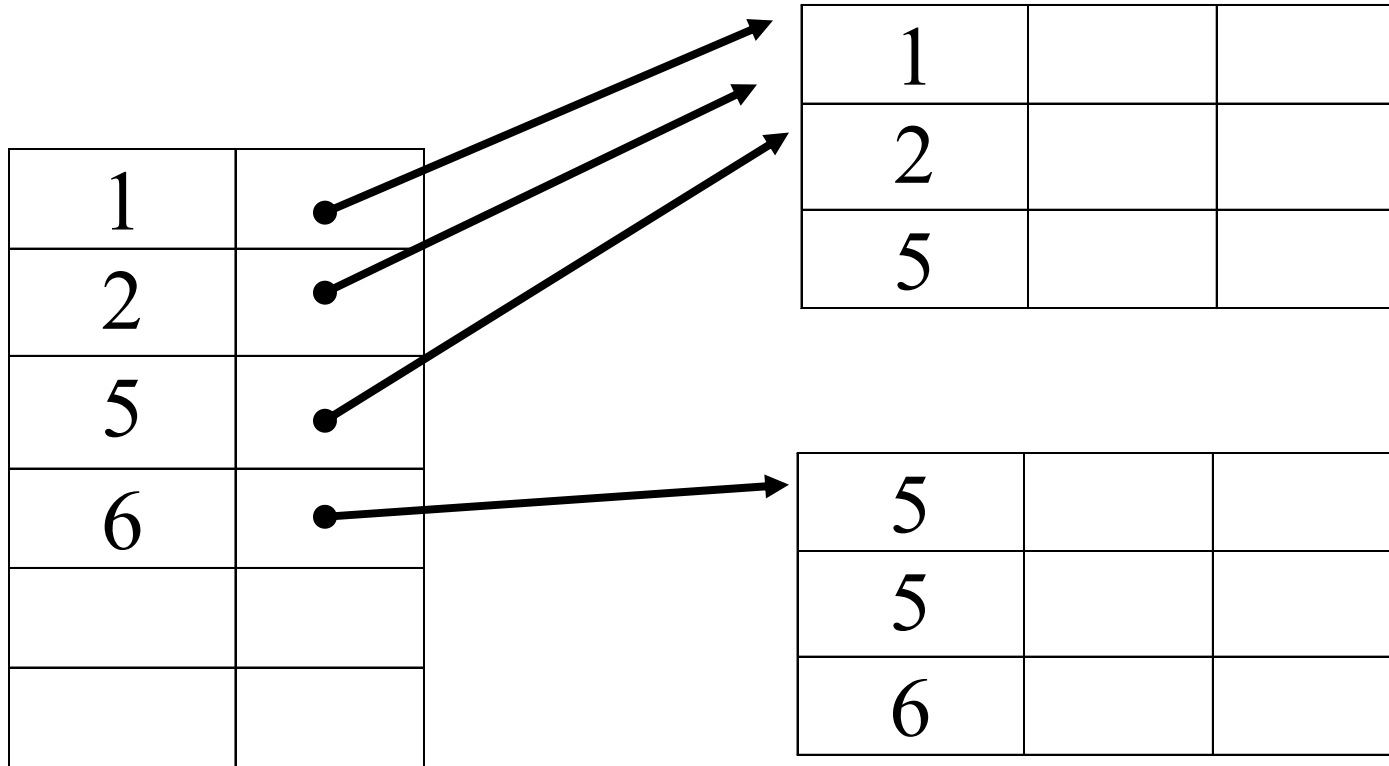
Primary index

Ευρετήριο (sparse)

Αρχείο (ταξινομημένο - key)

Clustering index

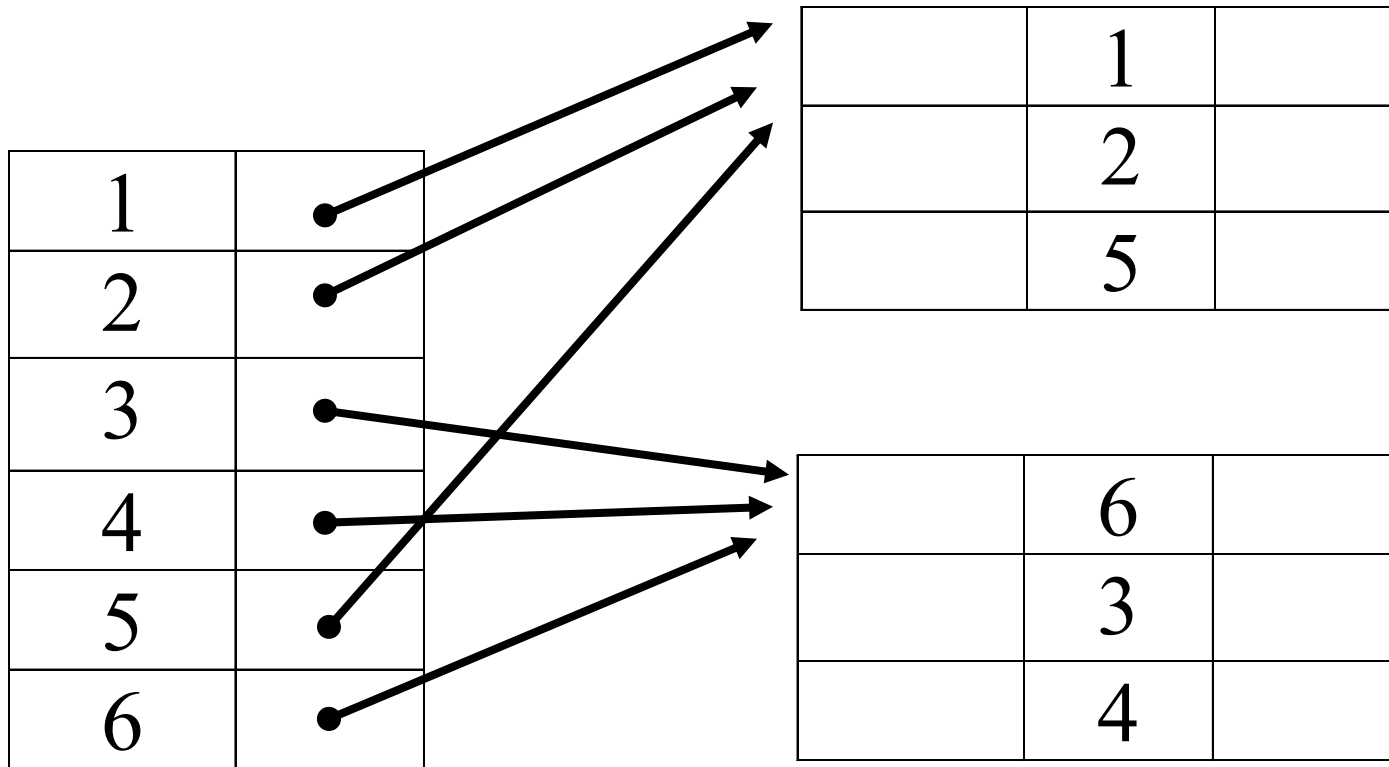

Ευρετήριο (sparse)

Αρχείο (ταξινομημένο - not key)

Secondary index

Search key = candidate key του αρχείου

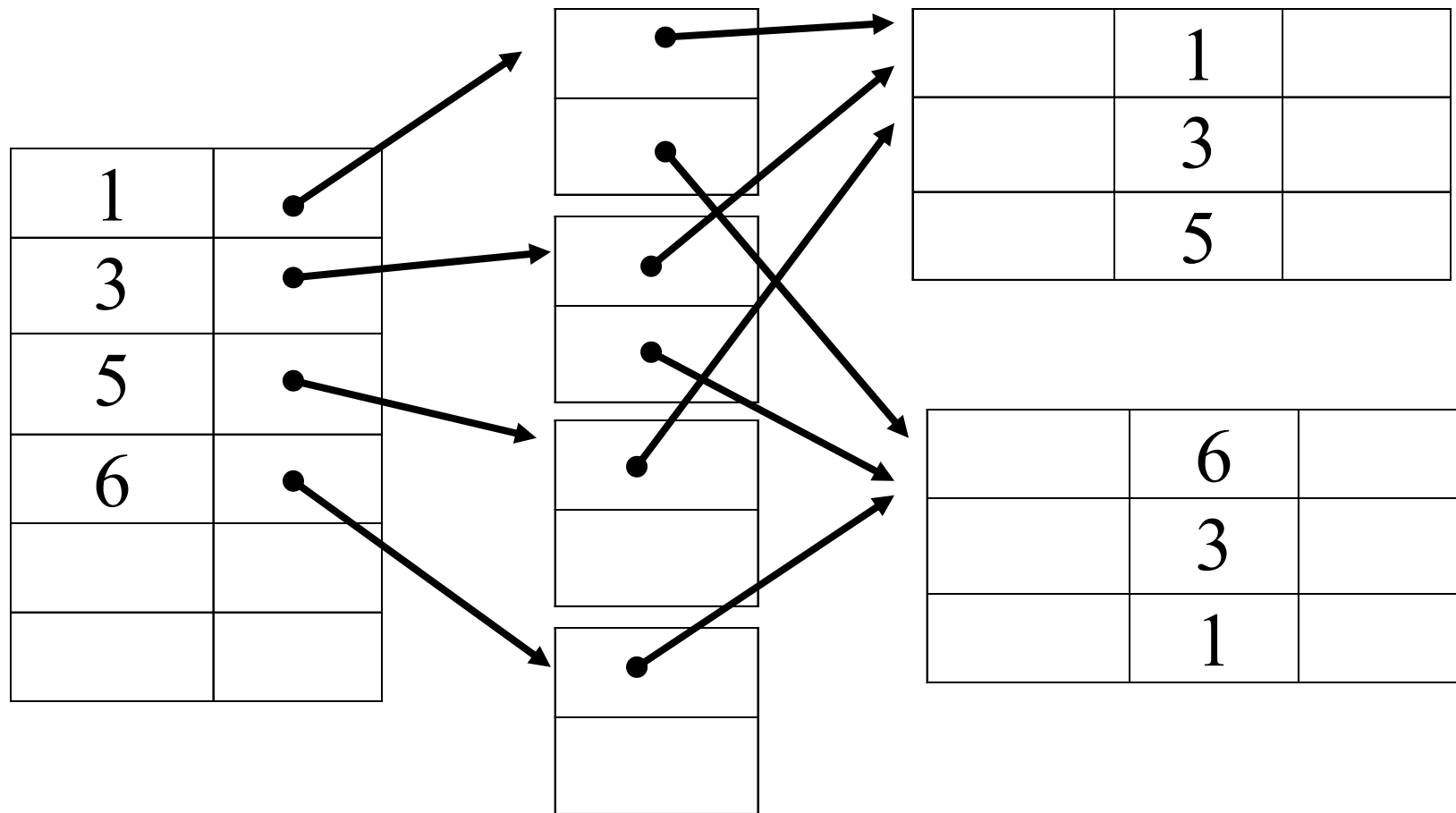

Ευρετήριο (dense)

Αρχείο (μη ταξινομημένο ως προς το candidate key)

Secondary index

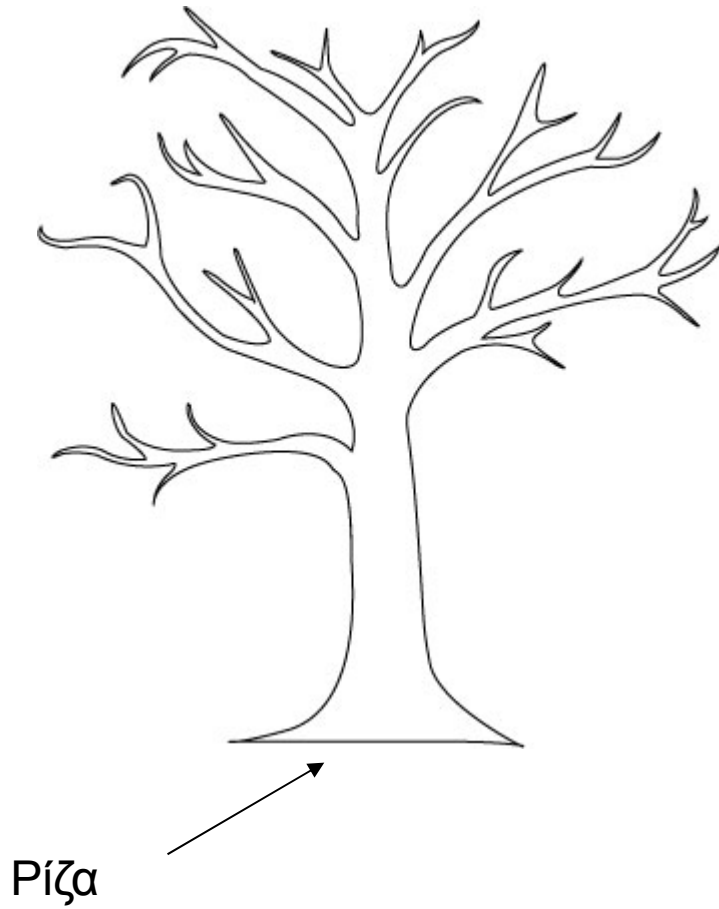
Search key = οποιοδήποτε πεδίο του αρχείου (not key)

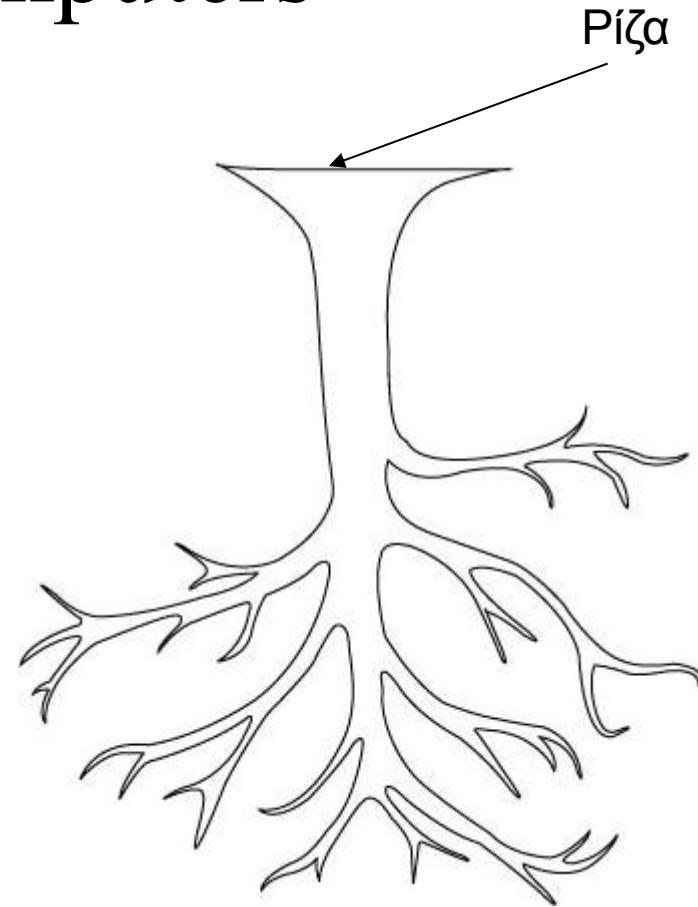
Ευρετήριο (sparse)

Αρχείο (μη ταξινομημένο)

Tree in nature

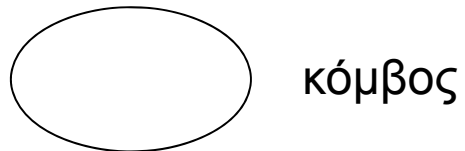
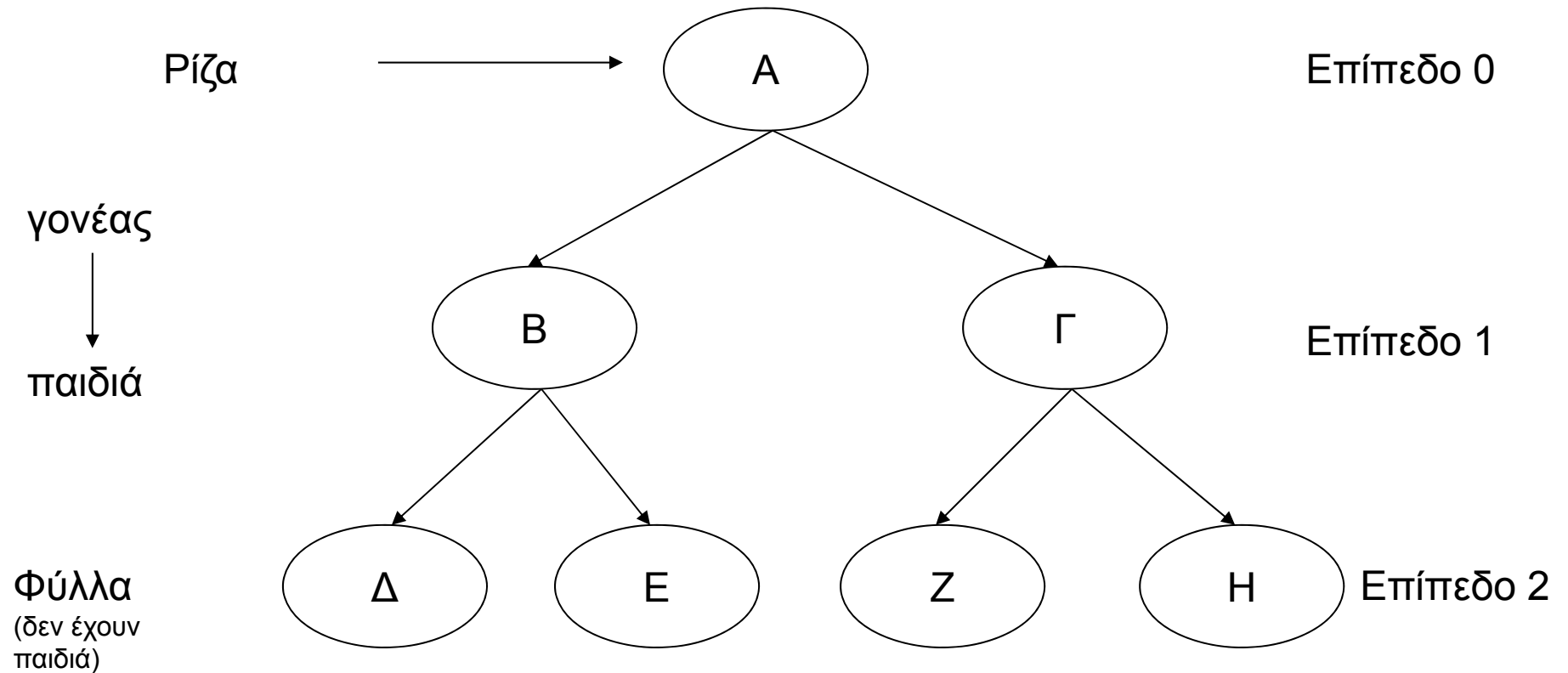

Tree in computers

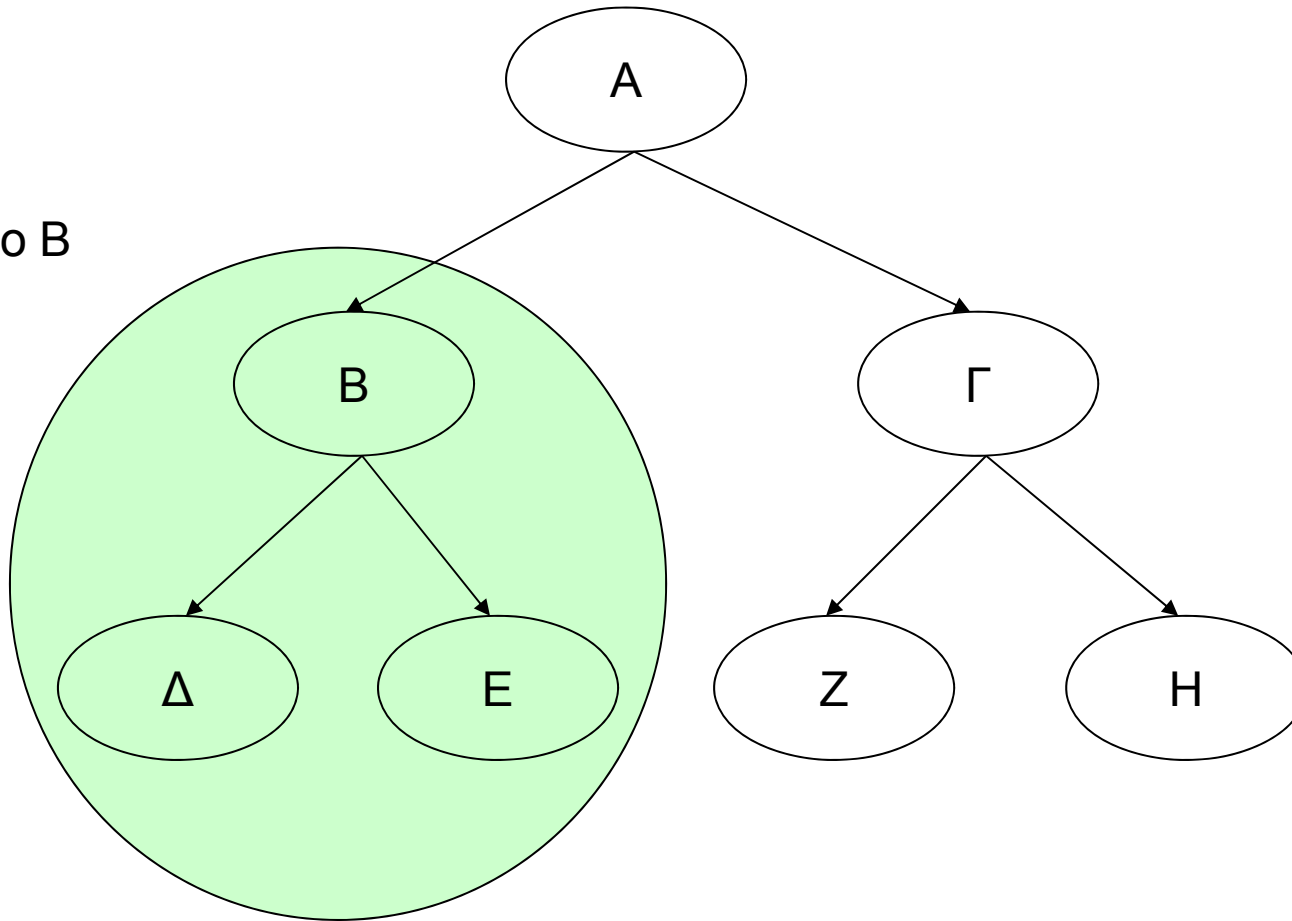
Δέντρο

Κάθε κόμβος έχει ακριβώς ένα γονέα. Η ρίζα δεν έχει γονέα.

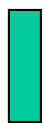
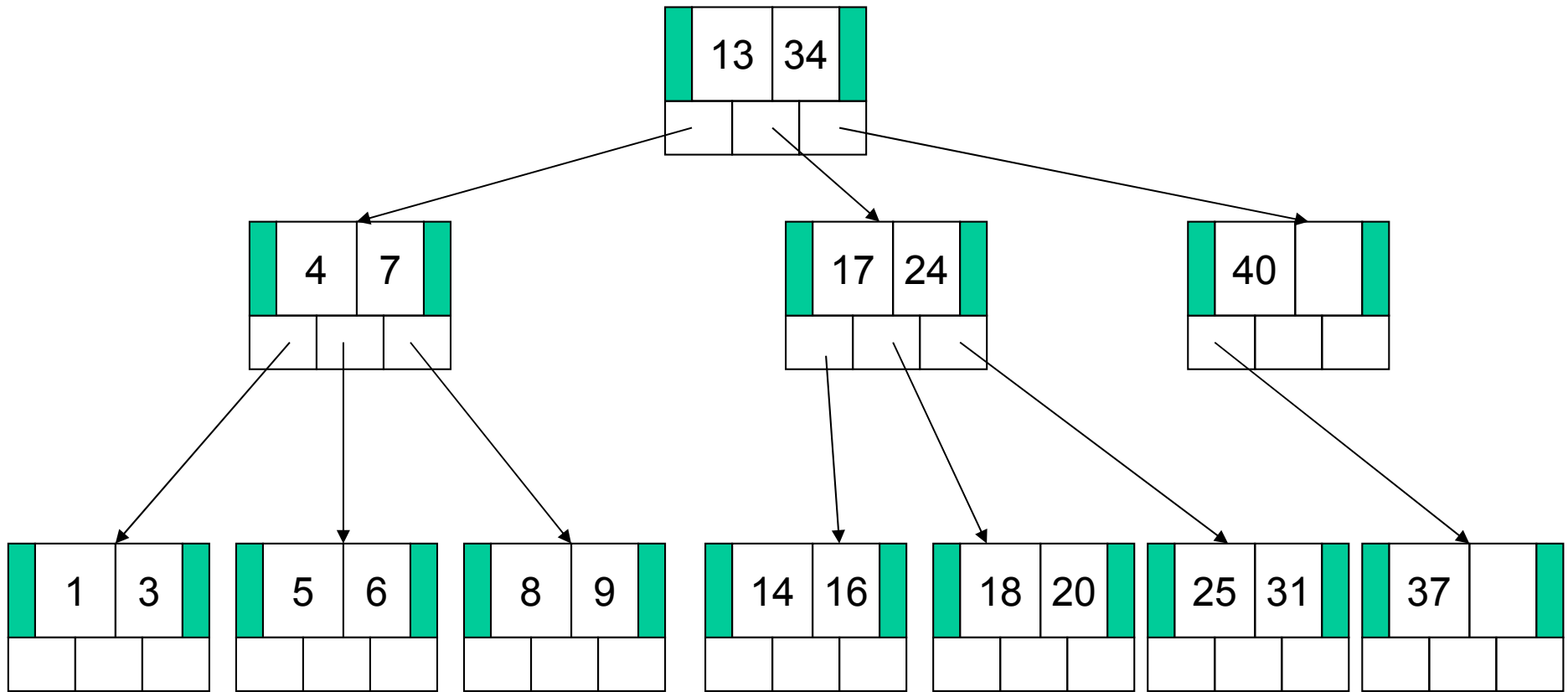
Δέντρο

Υποδέντρο Β

Ευρετήρια βασισμένα σε δέντρα

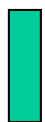
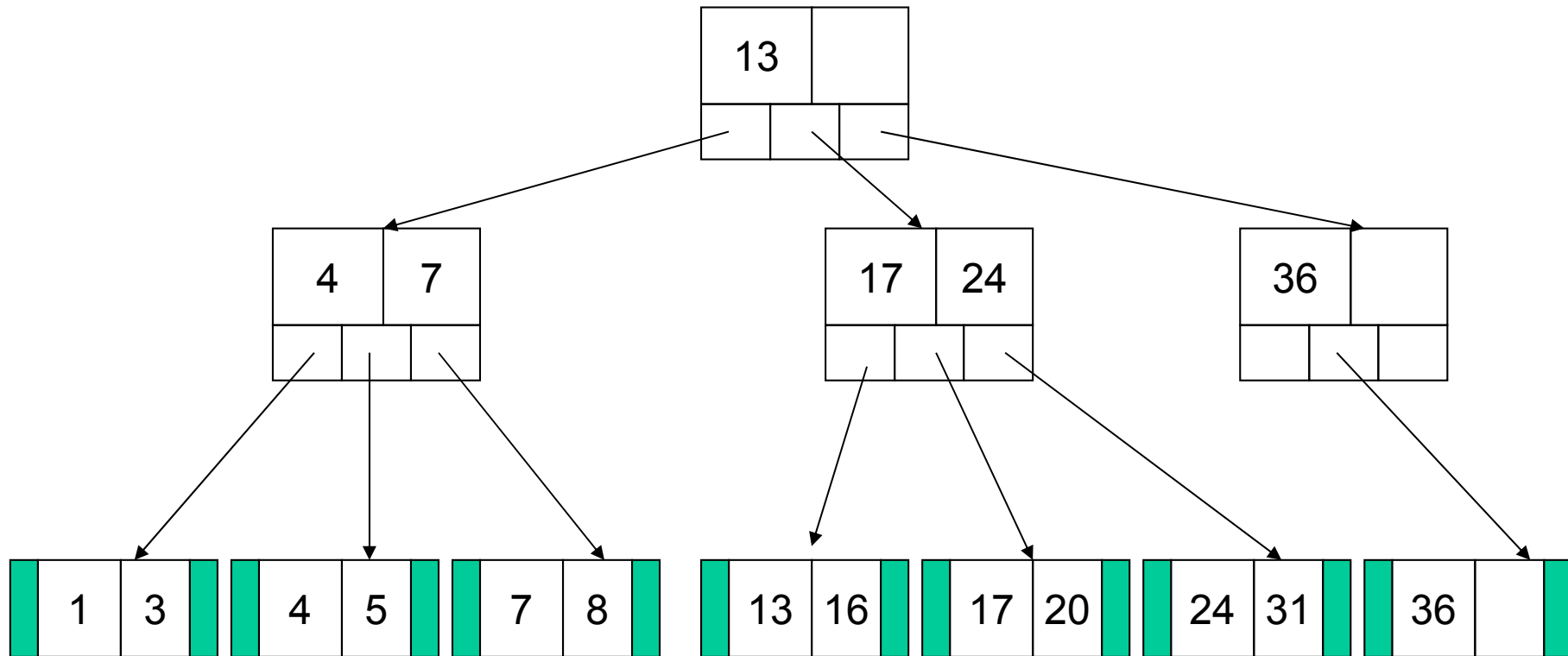
B-tree

Δείκτης στο block που περιέχει την εγγραφή

Όλοι οι κόμβοι έχουν την ίδια δομή. Κάθε πληροφορία αποθηκεύεται μία μόνο φορά (είτε σε εσωτερικό κόμβο είτε σε φύλλο).

B+tree

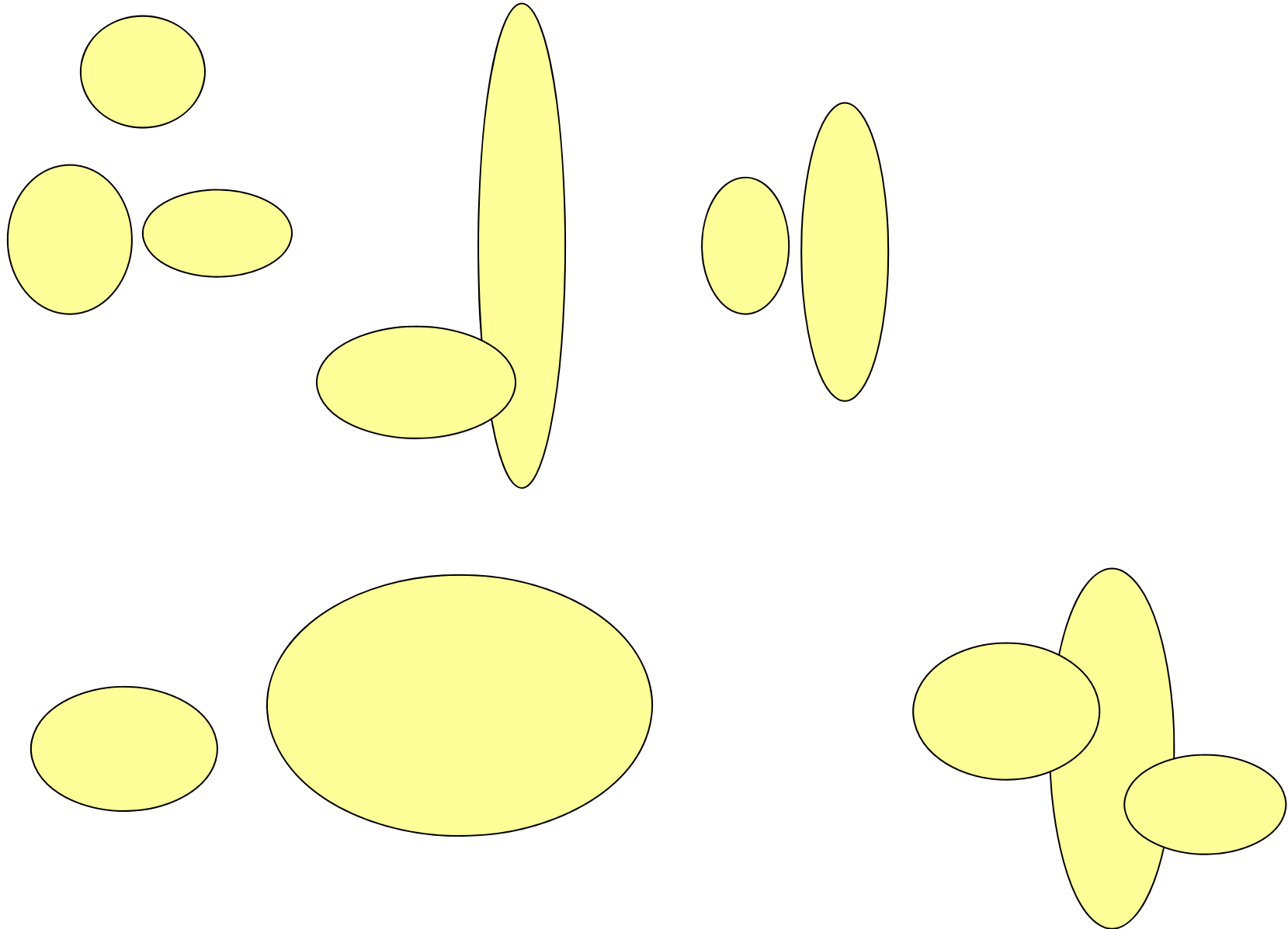

Δείκτης στο block που περιέχει την εγγραφή

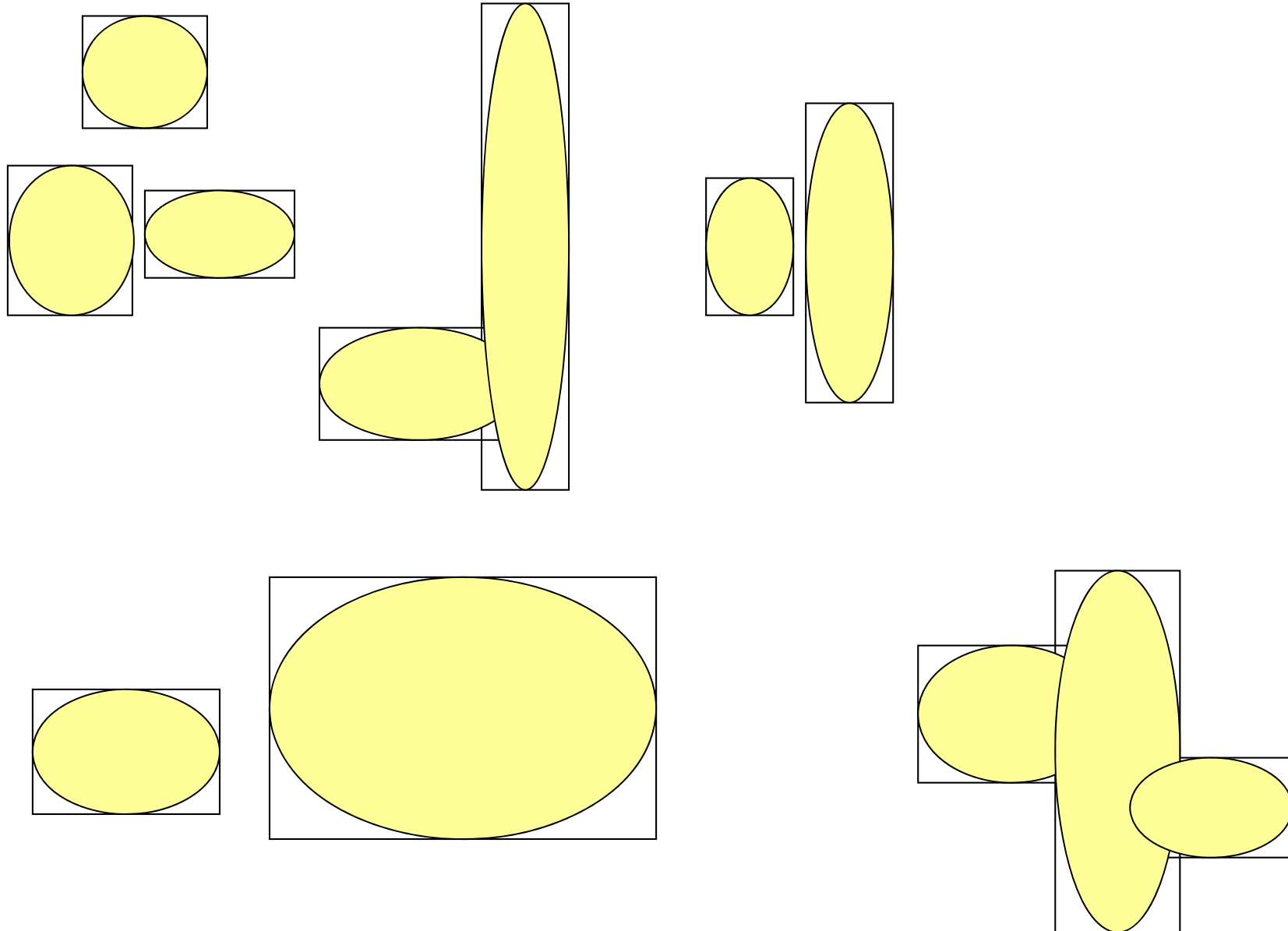
Μόνο τα φύλλα έχουν δείκτες.
Κάθε πληροφορία αποθηκεύεται οπωσδήποτε σε ένα φύλλο. Κάποιες πληροφορίες αποθηκεύονται και σε εσωτερικό κόμβο.

Ευρετήρια για χωρικά δεδομένα

Χωρικά αντικείμενα

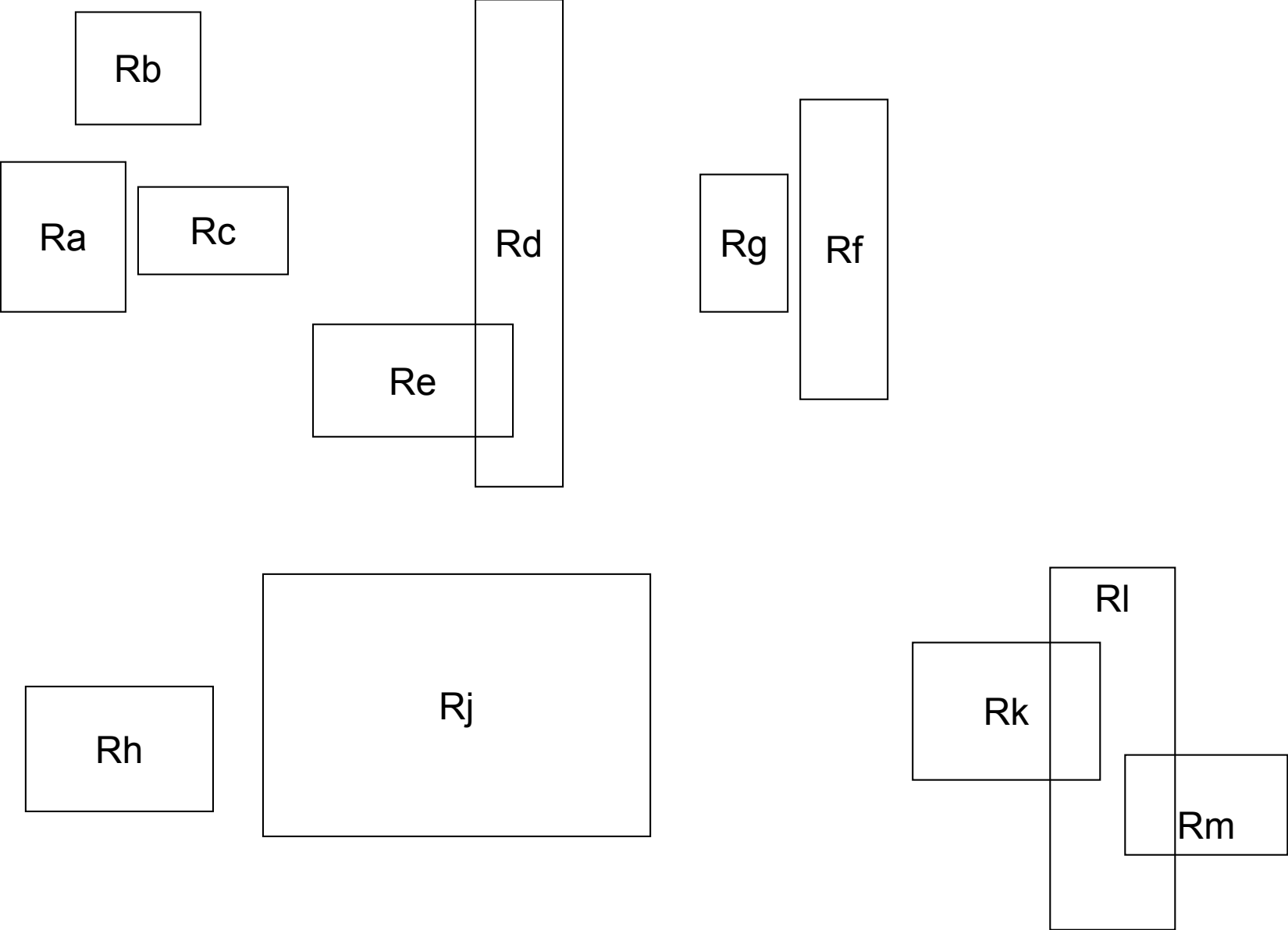

Εύρεση του minimum bounding box για κάθε αντικείμενο

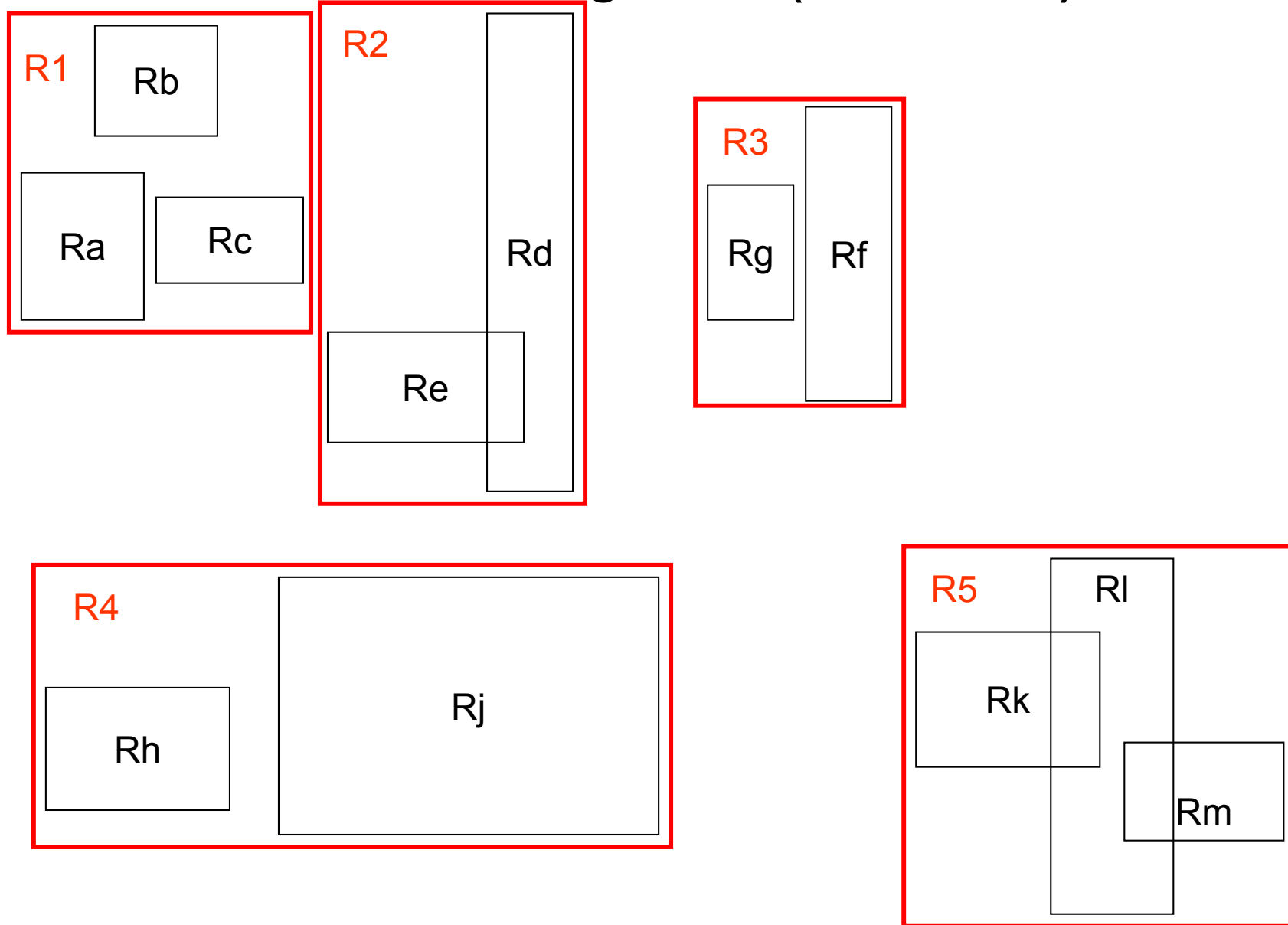

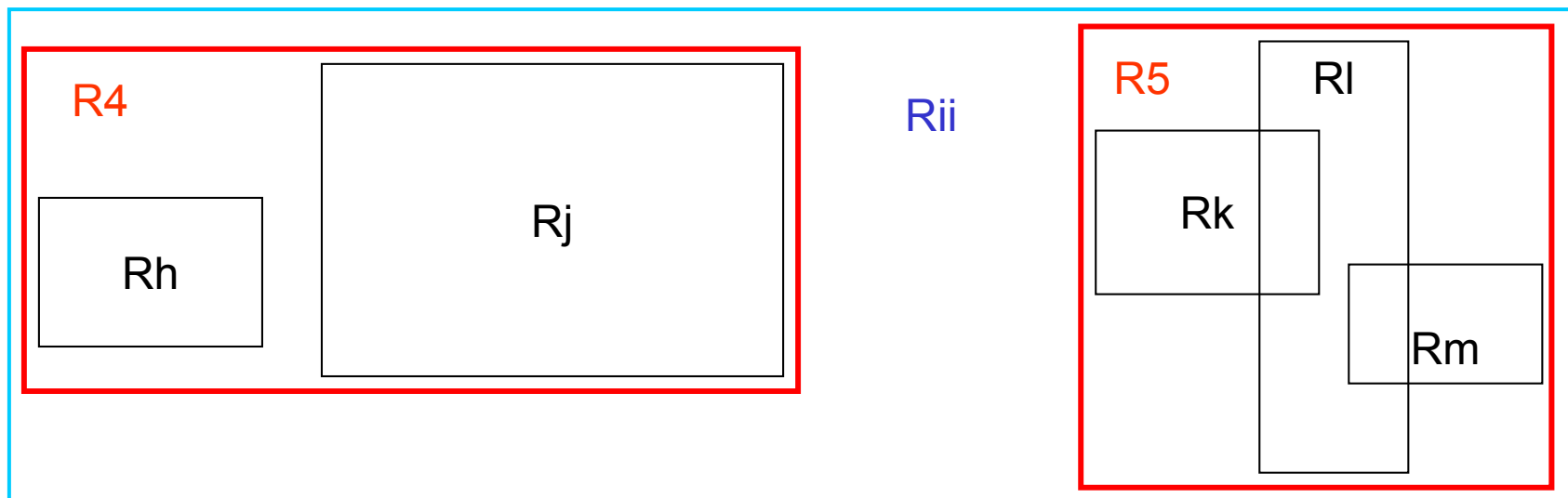
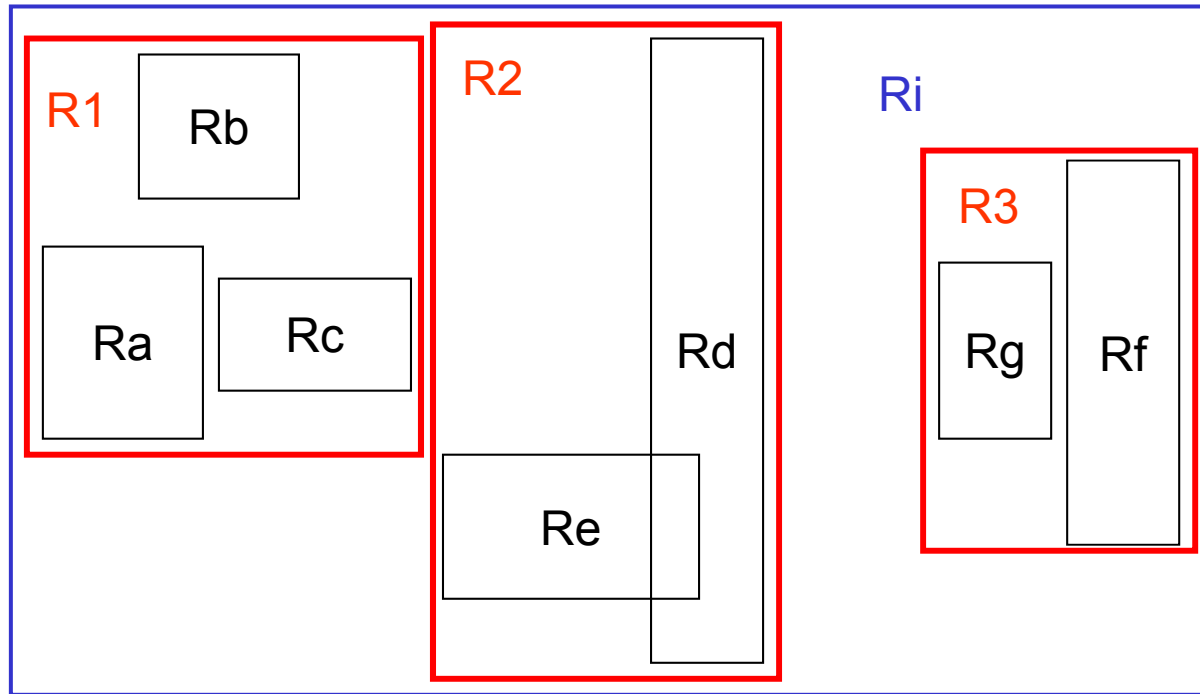
Minimum bounding boxes

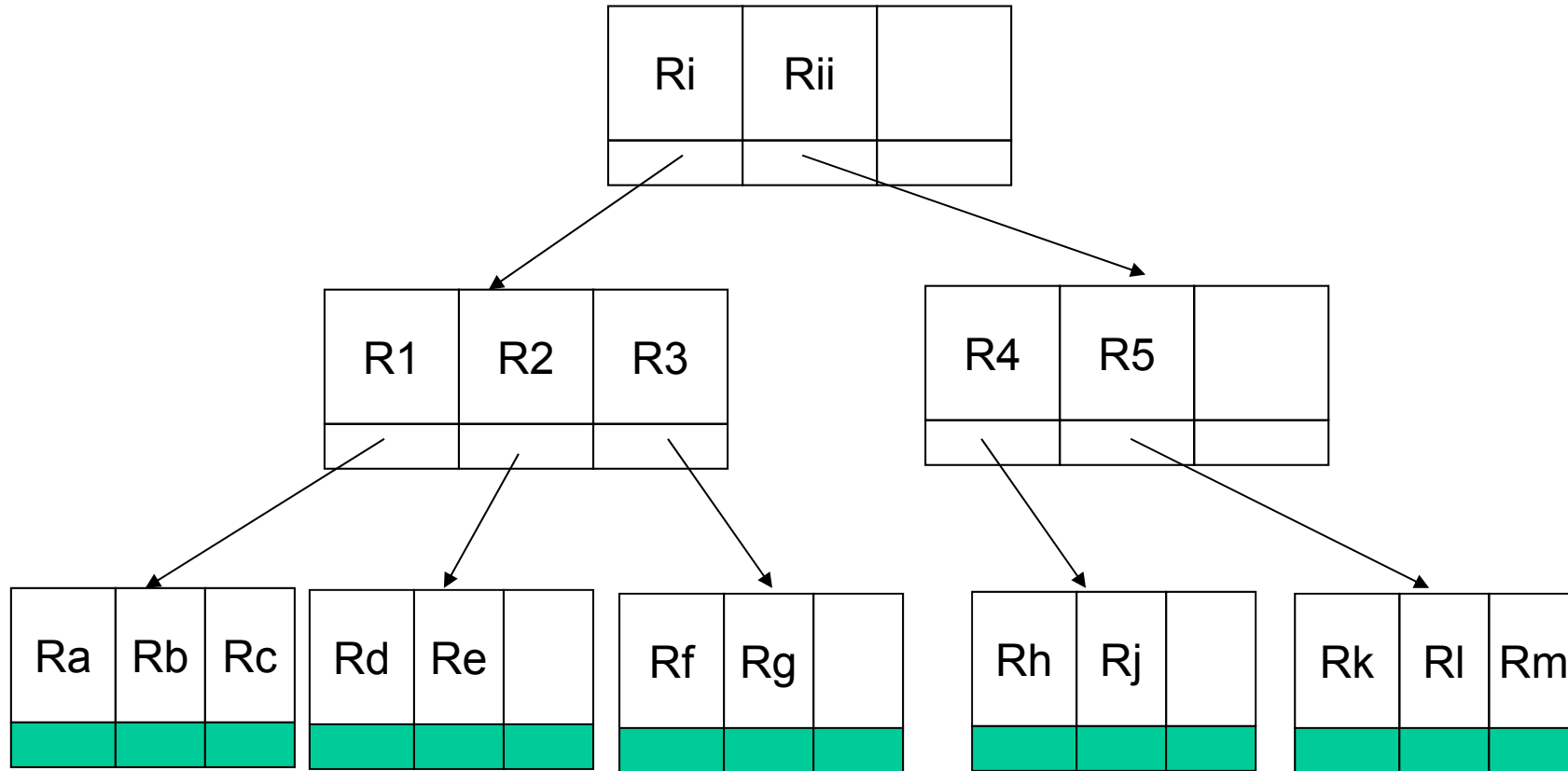
Ομαδοποίηση γειτονικών minimum bounding boxes (1^ο επίπεδο)

Ομαδοποίηση (2^ο επίπεδο)

R-tree

Δείκτης στο block που περιέχει το χωρικό αντικείμενο

Η εύρεση του χωρικού αντικειμένου γίνεται μέσω της εύρεσης του mbb που αντιστοιχεί σε αυτό.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

